

ДО
УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ
НА БЪЛГАРСКА СТОПАНСКА КАМАРА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: ПРОВЕДЕНИ СРЕЩИ С ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ И РЕГУЛАТОРА ОТНОСНО
ЦЕНИТЕ НА ЕЛ. ЕНЕРГИЯТА НА СВОБОДНИЯ ПАЗАР

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА УС НА БСК,

От началото на 2019 г. на енергийната борса се наблюдава периодично изключителна волатилност на цените до нива, надхвърлящи 2 до 3 пъти прогнозните, определени от регулатора цени от 70 лв./MWh. Изкарването на ВЕИ мощностите на борсата не промени ситуацията. Това води до загуба на конкурентоспособност на важни експортни сектори на икономиката и опасност от свиване или затваряне на отделни мощности.

Основни причини за тази негативна тенденция според нас са:

- ограничено предлагане на ел. енергия, което е следствие от лошо регулиране и липса на координация в енергийната система;
- отсъствие на предлагане на дългосрочни доставки, което е следствие от липсата на предвидимост в производителите за размера на квотите които те следва да предоставят за регулирания пазар;
- участие на незаинтересовани играчи на борсата, които изкуствено повишават цената, основно електроразпределителните дружества и търговци, за които е без значение на каква цена ще закупят ел. енергията;
- непостоянно пълно натоварване на ТЕЦ „МИ1“ и ТЕЦ „МИЗ“, на които се заплаща за разполагаемост;
- по-висока цена на квотите за CO₂ (от 15.8евро/тон за 2018 до 21 евро/тон за 1-то тримесечие на 2019). Така например, цена под 132 лв./MWh ще носи загуба за държавната ТЕЦ „МИ2“ и няма икономическа логика тя да работи;

За новия годишен ценови период от 1 юли 2019 Г. се предвижда по-висока цена на борсата от 89 лв./MWh, както и се предлага по-висока цена с 3.5% за регулирания пазар. Незначителното нарастване на цените за бита се предлага да се осигури чрез намаляване на дела на производство от АЕЦ за свободния пазар, което допълнително ще увеличи цените на борсата. Делът на АЕЦ за регулирания пазар се предвижда да нарасне от 1.97 млн. MWh до 3 млн. MWh.

Следствие от по-високите прогнозни цени на тока с 19 лв./MWh, добавката „задължения към обществото“, измерваща разликата между преференциалната и пазарната цена, намалява само с 16 лв./MWh, което допълнително води до ръст в крайната цена. По отношение на обществения доставчик НЕК, при заложената от регулатора референтна цена от 89 лв./MWh, се качва дефицитът с 80 млн. лв.

По отношение на ТЕЦ-овете с преференциални цени в Маришкия басейн се очаква едностранно прекратяване от страна на НЕК на договора с ТЕЦ „МИЗ“, за който има одобрени разчети по методика, съгласувана с ЕК, за неговото изплащане на база възвръщаемост на капитала. След изслушването на двете страни в ЕК България ще трябва да прекрати договора с МИ2, тъй като ще е заплашена от наказателна процедура за предоставяне на неправомерна държавна помощ. Прекратяването на договорите ще доведе до икономия от 548 млн. лв. годишно за потребителите, или с около 9 лв./MWh. намаление в добавката „задължения към обществото“. За ТЕЦ „МИ1“ все още има спор и разлика в разчетите с AES за около 1 млрд. лв.

В ценовото решение 2019-2020 г. е налице задълбочаване на кроссусидирането от индустриалните потребители към домакинствата. Липсва визия за развитие на сектора, няма ясна стратегия колко ще струва декарбонизацията и запазването на дейността на въглищните централи до 2030 г. и след това, както е записано в интегрираната програма за енергетика и климата, която следва да се приеме до края на 2019 г.

За индустриалните потребители е от изключителна важност да бъде нотифицирана методиката за компенсиране на големите консуматори за високите цени на квотите CO₂. Методиката за компенсиране се разработва с участие на БСК и браншовите сдружения.

В по-дългосрочен план е налице нуждата от поетапна либерализация на домакинствата, както и обединяване на борсите в региона и осигуряване на интрадей капацитети на българо-сръбската и българо-румънската граница.

К. Колев, зам.-председател